

Till: Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Diarienummer: Ku2018/00653/D

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnolobby

Gällande: SOU 2018:18 Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige

Remissyttrande från Sveriges Kvinnolobby över SOU 2018:18 Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige

Sveriges Kvinnolobby har tagit del av utredningen Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18). Nedan följer vårt yttrande.

Sammanfattning

Sveriges Kvinnolobby välkomnar att regeringen ser över stödet till trossamfund och att nuvarande demokratikriterium tydliggörs. Sveriges Kvinnolobby anser dock att de demokratikriterier som utredningen föreslår inte är tillräckliga när det gäller kränkningar av kvinnors och flickors rättigheter och anser att kvinnors rättigheter och jämställdhet bör utgöra ett särskilt kriterium för stöd.

Sveriges Kvinnolobby avstyrker förslaget om att Myndigheten för stöd till trossamfund ska ansvara för stödet och anser att det istället ska handhas av en myndighet med stor erfarenhet av bidragsfördelning, uppföljning och kontroll av stödmottagare.

12.8.6 Vilka ageranden bör utgöra exkluderingsgrunder?

Sveriges Kvinnolobby anser att kränkningar av kvinnors rättigheter och jämställdhet bör utgöra ett så kallat agerande om exkluderingsgrunder ska införas. Utredningen nämner att praktiker såsom tvångsäktenskap, barnäktenskap och diskriminering på grund av kön ingår i kriterierna om våld (punkt 1), kränkningar av barns rättigheter (punkt 2) och diskrimineringslagen (punkt 5). Sveriges Kvinnolobby anser dock att detta inte är tillräckligt för att garantera att verksamheter som får stöd inte motverkar kvinnors rättigheter. Utredningen beskriver hur jämställdheten inom flera trossamfund är bristande, att det förekommer att kvinnor inte tillåts inneha ledande positioner och att en patriarkal ordning råder i flera trossamfund. Mot bakgrund av detta borde kvinnors rättigheter och jämställdhet tydliggöras ytterligare. Att jämställdheten skulle förbättras genom inrättandet av organisationsutvecklingsbidrag för bland annat jämställdhetsprojekt är inte tillräckligt då detta bygger på frivillighet och att trossamfundet aktivt måste ansöka om att arbeta med jämställdhet.

Sveriges Kvinnolobby anser att offentliga bidrag till verksamheter ska ges om den sökande kan redogöra för att verksamheten kommer att komma kvinnor och män till del i lika stor utsträckning samt att offentliga bidrag till lokaler bara ska ges om den sökande kan redogöra för att lokalerna kommer att komma kvinnor till män till del i lika stor utsträckning. Vidare anser Sveriges Kvinnolobby att samfund som tar emot bidrag bör ha minst 40 procent kvinnor eller män som medlemmar samt att kvinnor ska ha rätt att inom samfundet verka som ledare, såväl religiöst som i andra ledande funktioner. Samfund som inte lever upp till detta bör inte få ta emot bidrag.

14.5 Utredningens förslag avseende vilken myndighet som ska pröva ärenden som rör stödberättigande

Sveriges Kvinnolobby avstyrker förslaget om att ärenden som rör stödberättigande ska prövas av Myndigheten för stöd till trossamfund, SST. SST har visat att de inte klarat av att ansvara för stödet genom att de tidigare inte nekat trossamfund som visat sig vara olämpliga för att få stöd. Som

utredningen nämner kan SST:s nära koppling till de bidragsberättigade trossamfunden innebära att det kan ifrågasättas om myndigheten har kapacitet att fatta helt objektiva beslut.

Sveriges Kvinnolobby anser att stödet bör hanteras av en större myndighet med ett sekulärt uppdrag och med stor efterenhet av bidragsfördelning, uppföljning och kontroll av stödmottagare, till exempel Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor, MUCF. En förutsättning för att få stöd bör vara att det, precis som för civilsamhällets organisationer, ställs höga krav på ansökningar och återrapportering och att stödsökande trossamfund följer svensk lag. Den myndighet som tar över uppdraget bör ha kompetens både vad gäller teologi och jämställdhet.

14.5.1 Omständigheter som talar för att Kammarkollegiet bör pröva ärenden som rör stödberättigande

Sveriges Kvinnolobby anser att Kammarkollegiet är bättre lämpad än SST att pröva ärenden som rör stödberättigande då det är en stor myndighet med erfarenhet av frågor kring statsbidrag och återkrav.

14.5.4 Ett särskilt beslutsorgan införs inom Myndigheten för stöd till trossamfund som prövar ärenden som rör stödberättigande

Sveriges Kvinnolobby är kritiska till inrättandet av ett särskilt råd inom Myndigheten för stöd till trossamfund som ska besluta om vilka trossamfund som ska berättigas stöd. En sådan ordning riskerar att leda till mindre insyn och en odemokratisk utveckling.

17.4 Konsekvenser för jämställdheten

Sveriges Kvinnolobby anser att det är olyckligt att utredningen bedömer att statens möjligheter att ställa krav på jämställdheten inom trossamfund är begränsade utifrån Europakonventionen. Detta handlar om fördelning av statliga medel. Det är ett statligt ansvar att säkerställa att offentliga medel används på ett sätt som gagnar samhället i stort och inte enbart enskilda trossamfund. De samfund som är intresserade av att söka stöd ska inte försämma förutsättningarna att uppnå jämställdhet.

Europakonventionen anger att medlemsstaterna ska arbeta för jämställdhet mellan kvinnor och män och medlemsländerna har förbundit sig att följa FN:s Kvinnokonvention som förbjuder diskriminering av kvinnor. Dessutom står en enig riksdag står även bakom de jämställdhetspolitiska målen med det övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt och möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Trossamfunden är en del av det övriga samhället och behöver ställa upp på några av de mest grundläggande utgångspunkterna om de ska få statligt stöd.

Utredningens förslag om inrättandet av ett organisationsutvecklingsbidrag för bland annat jämställdhetsarbete kan inte ses som ett svar på ojämställda strukturer inom trossamfund, då det krävs att föreningen aktivt söker bidraget och är intresserad av jämställdhetsfrågor.

2018-09-03, Stockholm

Clara Berglund

Generalsekreterare

SVERIGES KVINNOLOBBY

Växel: 08-33 52 47

Karlbergsvägen 86A

113 35 Stockholm

sverigeskvinnolobby.se

twitter.com/kvinnolobbyn

facebook.com/sverigeskvinnolobby

facebook.com/sverigeskvinnolobby